

AZONOSÍTÁS ÉS ÜGYFÉLÁTVILÁGÍTÁS GYAKORLATBAN FELMERÜLT KÉRDÉSEK

(Szerkesztette: Dr. Baranyi Bertold ügyvéd - 2022. szeptember 23.)

TARTALOM

1. Mi a különbség az Üttv. szerinti azonosítás és a Pmt. szerinti ügyfélátvilágítás, illetve azonosítás között?	5
2. Az azonosítási és ügyfélátvilágítási kötelezettség alá eső ügyvédi tevékenységek	5
2.1. Jogi tanácsadás esetén elvégezhető-e az ügyfél azonosítása?	5
2.2. Okirat-tervezetek ellenjegyzés nélküli elkészítésére adott megbízás esetén kötelező az ügyfél azonosítása?	5
2.3. Más ügyvéd ügyfele számára „almegbízás” alapján végzett ügyvédi tevékenység esetén kötelező az ügyfél azonosítása?	6
2.4. Más ügyvéd ügyfele számára „almegbízás” alapján végzett ügyvédi tevékenység esetén azonosítani kell-e a megbízó ügyvédet?	6
2.5. Az ügyfélátvilágítási kötelezettség szempontjából Pmt. 6. § (1) bekezdése, valamint a Pmt. 73. § (1a) és (1b) bekezdése milyen viszonyban áll egymással?	6
2.6. Kötelező az ügyfélátvilágítás minden esetben, amikor kötelező az azonosítás? [Pmt. Szabályzat 2.10.]	6
2.7. A Pmt. hatálya alá tartozó ügyvédi tevékenységek – így például cégeljárásban való képviselet – előkészítésével kapcsolatos jogi tanácsadás során mely esetekben áll fenn ügyfél-átvilágítási kötelezettség? [Pmt. 73. § (1) bekezdés]	7
2.8. Ha ingatlan adásvétel során kizárólag jogi tanácsadást (véleményezést) végzünk az egyik fél részére, akkor a mi oldalunkon is fennáll-e ügyfélátvilágítási kötelezettség a saját ügyfelünk, illetve a vele szerződő fél tekintetében?	7
2.9. Ha a kamarai jogtanácsos ügyfele (munkáltatója stb.) a Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltató, mely szabályok szerint kell elvégeznie az ügyfélátvilágítást?	7
3. Azonosítási és ügyfélátvilágítási kötelezettség alá eső jogalanyok	7
3.1. Befektetési alapok és alapkezelőik esetében mind az alap, mind az alapkezelő ügyfélátvilágítását el kell végezni?	7
3.2. Az ügyfélátvilágítás szempontjából ki minősül az ügyvéd ügyfelével szerződő személynek? [Pmt. 73. § (1d) bekezdés, Pmt. Szabályzat 2.2. pont]	7
3.3. Az ügyvéd ügyfelével szerződő személy átvilágítása során milyen az általánostól eltérő kötelezettségek merülnek fel? [Pmt. 73. § (1d) bekezdés, Pmt. Szabályzat 2.2. pont]	8
3.4. Gazdálkodó szervezet létesítő okirata módosítása esetén az azt, illetve egyéb iratokat aláíró tagok az ügyvéd ügyfelével szerződő személynek tekintendők,	

átvilágítandóak-, illetve azonosítandóak-e? [Pmt. 73. § (1d) bekezdés, Üttv. 32. § (7) bekezdés, Pmt. Szabályzat 2.2. pont]	8
3.5. Gazdálkodó szervezet új vezető tisztségviselője az e változás bejelentése során a gazdálkodó szervezettel, mint az ügyvéd ügyfelével szerződő személynek tekintendő-, átvilágítandó-, illetve azonosítandó-e? [Pmt. 73. § (1d) bekezdés, Üttv. 32. § (7) bekezdés, Pmt. Szabályzat 2.2. pont]	8
4. Azonosítás és JÜB-ölés	8
4.1. Van-e lehetőség a távollévő természetes személy azonosítására?	8
4.2. Mikor kötelező a JÜB-ölés?	9
4.3. Ha már JÜB-öltem az ügyfelet, és később megbizonyosodtam róla, hogy egy okmánya sem változott, nincs változás az adatokban, akkor kell ismét JÜB-ölnöm?	9
4.4. Mikor nem kötelező, de lehetséges a JÜB-ölés?	9
4.5. Mikor ingyenes a JÜB-ölés?	9
4.6. Kötelező a JÜB-ölés egyszerűsített, illetve fokozott ügyfélátvilágítás esetén is? [Üttv. 32. § (7) bekezdés]	10
4.7. Jogi tanácsadás esetén lehetséges-e az okmányok online ellenőrzése?	10
4.8. Kell-e JÜB-ölnie a jogi képviselőnek abban az esetben, ha a közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés alapjául szolgáló nyilatkozatot nem ellenjegyzi? JÜB-ölendő-e a jogi személy könyvvizsgálója a közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés során?	10
4.9. Ha az üzletrész adásvételére a felek ügyvédi közreműködés nélkül kerítenek sort, és csupán bejelentik az ügyvezetőnek, a változás bejelentése során eljáró jogi képviselőnek kell-e JÜB-ölnie, illetve ávt kell-e világítania a feleket?	10
4.10. Elvégezhető-e előzetesen a JÜB-ölés? Mi történik, ha ennek ellenére megíúsul az ügylet?	10
4.11. Szabályszerű-e, ha egy ügyvédi irodában, illetve társulásban a JÜB-ölést egyetlen tag, alkalmazott végzi el minden egyes ügylet esetében, függetlenül attól, hogy az iroda, illetve társulás mely tagja jár el az ügben?	11
4.12. Az ügyfél érvényes személyi igazolvánnyal és lakcímkártyával rendelkezik, a JÜB-ölés eredménye mégis a következő: "Tájékoztatjuk, hogy az Ön által megadott adatokkal rendelkező személy nem szerepel a Személy és lakcím nyilvántartásban." (De az okmányokon szereplő adatok szerepelnek az eredményben.)	11
4.13. Az ügyfél érvényes személyi igazolvánnyal és lakcímkártyával rendelkezik, a JÜB-ölés eredménye mégis a következő: „Az okmány érvényessége és kiadáskori adattartalma az elektronikusan szolgáltatható adatok alapján egyértelműen nem állapítható meg.”	11
4.14. Az ügyfél érvényes személyi igazolvánnyal és lakcímkártyával rendelkezik, a JÜB-ölés eredménye mégis a következő: „Érvénytelen, okmányjogosultnak át nem adott okmányként nyilvántartva.”	11
4.15. Kell-e JÜB-ölnöm a közeli hozzátartozómat, régi barátomat stb. akit ismerek?	12
4.16. Hogyan kell eljárni, ha a JÜB adatai és az okmányokban feltüntetett adatok eltérnek?	12

4.17. Az ügyfél okmánya elvileg lejárt volna, de a veszélyhelyzet miatt meghosszabbodott az érvényessége. Hogyan kell eljárnom a JÜB-ölés kapcsán?	12
4.18. Nem magyar állampolgár semmilyen tartózkodási engedéllyel vagy más olyan magyar okirattal nem rendelkezik, amely a JÜB rendszerben feltüntethető. Hogyan tudom JÜB-öni?	12
4.19. A JÜB-ölés eredménye felhasználható-e az azonosításon és az okmányellenőrzése kívül más célra (például az ellenérdekű fél lakcímadatainak a feltárására)?	12
4.20. Végintézkedést megelőzően kell-e JÜB-ölni a végintézkedőt?	13
4.21. Ügyvédként felkérhetem valamelyik ügyvéd kollégát, hogy a JÜB-ölést helyettem végezze el, és így más szolgáltató által végzett ellenőrzést elfogadhatom, milyen jogviszonyban?	13
5. A tényleges tulajdonos és azonosítása	13
5.1. Mi az a tényleges tulajdonosi nyilvántartás, és mit kell vele kezdeni?	13
5.1.1. Mi az a tényleges tulajdonosi nyilvántartás és ki vezeti?	13
5.1.2. Mi a következménye a tényleges tulajdonos bizonytalan minősítésének?	13
5.1.3. Mi a következménye a tényleges tulajdonos megbízhatatlan minősítésének?	14
5.1.4. Miért nem látok semmilyen adatot a bizonytalan, illetve megbízhatatlan minősítésűekről a NAV honlapján? (új)	14
5.1.5. (Új) Mikor kell a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba az ügyvédnek adatot szolgáltatnia?	14
5.1.6. (Új) Hogyan kell a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba az ügyvédnek adatot szolgáltatnia?	14
5.1.7. (Új) Mi minősül az Afad tv. 11. § (1) bekezdésében foglalt, bejelentési kötelezettséget keletkeztető tényleges tulajdonosi viszonyokat érintő érdemben eltérő adatnak?	14
5.1.8. (Új) Mi értendő a „tényleges tulajdonosi érdekelttség jellege” alatt?	15
5.1.9. (Új) Az ügyvéd Afad tv. 11. § (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettsége fennáll-e akkor, ha a tényleges tulajdonosi érdekelttség jellegének eltérése abban áll, hogy a tényleges tulajdonos nem a Pmt. 3. § 38. pontjának a) pontja, hanem a Pmt. 3. § 38. pontjának b) pontja szerinti érdekeltséggel rendelkezik?	15
5.1.10. (Új) Mellőzhető-e az eltérés ügyvéd általi jelzése, amennyiben az azonosított gazdasági társaság vezető tisztségviselője egy számlavezető (bank) által érkeztetett tényleges tulajdonosi nyilatkozattal igazolja a helyes adatok pénzügyi részére történő bejelentését?	15
5.1.11. (Új) Az Afad tv. 11. § (1) bekezdése szerinti ügyvéd általi bejelentés rontja-e az érintett jogi személy TT-indexét?	15
5.1.12. Hogyan és mennyiért lehet betekinteni a nyilvántartásba?	15
5.1.13. Miért nem sikerül a regisztrációm az AFADREG nyomtatvány kitöltésével? (új)	15
5.1.14. Kötelező-e, illetve érdemes-e betekinteni a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba?	16

5.1.15. Kell-e belső szabályzatot alkotnia az ügyvédeknek a tényleges tulajdonosi nyilvántartással kapcsolatban?	17
5.2. Elegendő, ha a jogi személy ügyfél vezető tisztségviselője nyilatkozik a tényleges tulajdonos személyére vonatkozóan, vagy ellenőrizni is kell a megtett nyilatkozat valóságtartalmát?	17
5.3. A jogi személy alapítója egyház. Ki a tényleges tulajdonos és hol tudom ellenőrizni?	18
5.4. Mi a teendő, ha a jogi személy ügyfél tagja külföldi jogi személy, de sem cégkivonat, sem olyan létesítő okirat nem létezik, ami hitelt érdemlően alá tudná támasztani vagy cáfolni tudná a vezető tisztségviselő által tett tényleges tulajdonosi nyilatkozat valóságtartalmát?	18
5.5. Ha a jogi személy tényleges tulajdonosának a személye nem ellenőrizhető, ugyanakkor a jogi személy rendelkezik magyarországi pénzforgalmi számlával, az a tény, hogy a pénzügyintézet már azonosította elegendő-e?	18
5.6. Gazdasági társaságban fennálló 20 %-os vagyoni részesedésnek a házastársak közötti átruházása esetén a vevő lesz a tényleges tulajdonos?	18
6. Kockázati tényezők és valós kockázatok	18
6.1. Magas kockázatúnak kell-e tekinteni az ügyfelet, ha azonosítására és okmányai ellenőrzésére távazonosítás (előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz) útján kerül sor?	18
6.2. Házastársak közötti ingatlan adás-vétel esetén a teljes vételár készpénzben történő megfizetése pénzmosás szempontjából kockázatos-e, bejelentési kötelezettséget von-e maga után?	19
6.3. Ingatlan adás-vétel esetén a vételárnak a piaci értéktől lényegesen eltérő megállapítása pénzmosás szempontjából kockázatos-e, bejelentési kötelezettséget von-e maga után?	19
6.4. Ingatlan adásvételnél utalással letétbe helyezett vételár készpénzben való kifizetése pénzmosás szempontjából kockázatos-e, bejelentési kötelezettséget von-e maga után?	20
7. Az azonosítás és az ügyfélátvilágítás adminisztrációja	20
7.1. Ügyvédként, kamarai jogtanácsosként szükséges-e az azonosításról és ügyfélátvilágításról belső szabályzatot készítenem?	20
7.2. Ügyvédként, kamarai jogtanácsosként szükséges-e „kijelölt személyt” bejelentennem?	21
7.3. Szükséges-e azonosítási adatlapot aláíratnom az azonosított ügyféllel?	21
7.4. Szükséges-e nyilatkoztatnom a jogi személy ügyfél képviselőjét az ügyfélátvilágítás során arról, hogy a saját nevében jár-e el, és arról, hogy ki a tényleges tulajdonos?	21
7.5. Mikor kell, és mikor lehet az azonosítás során megismert okmányokról másolatot készíteni, illetve megőrizni? [Pmt. 7. § (8) bekezdés, Pmt. Szabályzat 5.4. pont]	22

7.6.	Minden azonosításról kell nyilvántartást vezetni?	22
7.7.	Hogyan kell a JÜB-ölés eredményét megőrizni?	22
7.8.	Milyen módon kell JÜB ügyfélazonosítót generálni?	22
7.9.	Más ügyvéd által eseti helyettesként végzett JÜB-ölés, illetve ügyfélátvilágítás esetén ki őrzi meg az ezzel kapcsolatos dokumentációt?	22

1. Mi a különbség az Üttv. szerinti azonosítás és a Pmt. szerinti ügyfélátvilágítás, illetve azonosítás között?

Az Üttv. szerinti azonosítás és a Pmt. szerinti azonosítás két külön, részben eltérő rendeltetésű jogintézmény, amelyek a gyakorlatban számos esetben átfedést mutatnak egymással.

Az **Üttv. szerinti azonosítás** során az ügyvédi tevékenység gyakorlója meggyőződik az ügyfele és az általa ellenjegyzett okiratban jognyilatkozatot tevő fél, illetve ezek képviselőinek kilétéről. Ennek egyrészt az a célja, hogy biztosak lehessünk abban, hogy az ügyvédi tevékenységet annak a javára végezzük, azt képviseljük, annak a nyilatkozatát ellenjegyezzük, akinek állítja magát. Másrészt ezen keresztül az, hogy fenntartsuk azt a közbizalmat, amely miatt a tág értelemben vett ügyvédség kulcsszerepet tölt be a legfontosabb jogügyletek zöménél.

A **Pmt. szerinti azonosítás** az ügyfélátvilágítás – de legalábbis szükségességének a megítélése – részét képező részcselekmény, melynek célja ennek megfelelően közvetlenül az ügyfélátvilágítás értelmes megvalósítása, közvetetten értelemszerűen az ügyfélátvilágítás céljaival azonos.

Az **ügyfélátvilágítás** a törvényben meghatározott ügyletek, az abban részt vevő az ügyfelek és más személyek ellenőrzése abból a szempontból, hogy az nem veti-e fel a pénzmosás, illetve a terrorizmus finanszírozásának megelőzése, illetve az ENSZ, illetve az Európai Unió által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések megszegésének a kockázatát.

Az ügyfélátvilágítás célja – az állam és a közérdek szempontjából – végső soron tehát éppen e jogsértő cselekmények megelőzése. Ügyféli szemszögből ugyanakkor célja az is, hogy az ügyfelek privátautonómiája a lehető legkisebb mértékben sérüljön azáltal, hogy a kockázatok felméréséhez szükséges információk nem egy állami szervnél, hanem az ügyfél szolgáltatójánál jelennek meg, és csak kockázat felmerülése esetén kerülhetnek közhatalmi szervhez, minden más esetben az ügyvédi titok védelme alatt állnak.

2. Az azonosítási és ügyfélátvilágítási kötelezettség alá eső ügyvédi tevékenységek

2.1. Jogi tanácsadás esetén elvégezhető-e az ügyfél azonosítása?

Az Üttv. 32. § (1) bekezdése alapján jogi tanácsadás esetén nem kötelező az ügyfél azonosítása. A GDPR 5. cikk (1) bekezdése alapján ugyanakkor a személyes adatok kezelésének az adatkezelés céljai szempontjából a szükségesre kell korlátozódnia. Ebből elvileg az következne, hogy mivel az azonosítás személyes adatok kezelésével jár, továbbá nem szükséges, ezért nem is lehetséges. Jogi álláspontunk szerint ugyanakkor – ha nem is a jogszabályi kötelezettség teljesítése körében, de – van olyan adatkezelési cél, amely alátámaszthatja az azonosítást, illetve az azzal kapcsolatos adatkezelés szükségességét. Ilyen lehet például egy jogi személy esetében annak az ellenőrzése, hogy az ügyvéd előtt megjelenő természetes személy jogosult-e az adott jogi személy képviselőtére, illetve a számviteli bizonylat valóságnak megfelelő kiállítása céljából.

2.2. Okirat-tervezetek ellenjegyzés nélküli elkészítésére adott megbízás esetén kötelező az ügyfél azonosítása?

Igen, az Üttv. 32. § (1) bekezdése alapján minden a jogi tanácsadáson kívüli ügyvédi tevékenység esetén kötelező az ügyfél azonosítása.

2.3. Más ügyvéd ügyfele számára „almegbízás” alapján végzett ügyvédi tevékenység esetén kötelező az ügyfél azonosítása?

Amikor az ügyvéd másik ügyvédtől kap megbízást valamely – jogi tanácsadást meghaladó – ügyvédi tevékenység ellátására a megbízó ügyvéd ügyfele ügyében. Fontos hangsúlyozni, hogy ilyen közreműködésre kizárólag az ügyfél hozzájárulásával kerülhet sor [vö. Üttv. 17. § (6) bekezdés és 28. § (5) bekezdés]. Ebben az esetben az „almegbízott” ügyvéd szerepe a meghatározó:

- a) ha csak „bedolgozik” a megbízó ügyvédnek, de tevékenysége mindig közvetetten jut el az ügyfélhez (például az almegbízott okiratot szerkeszt, amit a megbízó ügyvéd ellejegyez) az ügyfél azonosítását nem kell elvégeznie, azt a megbízó ügyvédnek kell elvégeznie,
- b) ha azonban közvetlenül végez az ügyfél számára azonosításhoz kötött ügyvédi tevékenységet (például ő látja el a jogi képviselést a perben), azt az almegbízott ügyvédnek (is) el kell végeznie.

Ez ugyanakkor nem zárja ki azt, hogy a megbízó és az almegbízott ügyvéd egymást az azonosítás során helyettesítsék.

2.4. Más ügyvéd ügyfele számára „almegbízás” alapján végzett ügyvédi tevékenység esetén azonosítani kell-e a megbízó ügyvédet?

Annak ellenére, hogy ebben a jogviszonyban az Üttv. 32. § (1) bekezdése alkalmazásában a megbízó ügyvéd nem minősül sem ügyfélnek, sem az ügyfél képviselésében eljáró személynek, abban az esetben, ha az almegbízott a főmegbízó ügyvédet nem ismeri vagy a személyazonosságát illetően kétsége merül fel, indokolt, hogy elvégezze a megbízó ügyvéd azonosítását.

2.5. Az ügyfélátvilágítási kötelezettség szempontjából Pmt. 6. § (1) bekezdése, valamint a Pmt. 73. § (1a) és (1b) bekezdése milyen viszonyban áll egymással?

Az ügyfélátvilágítási kötelezettség a Pmt. 6. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek legalább egyikének, valamint a Pmt. 73. § (1a), illetve – kamarai jogtanácsosok esetén – (1b) bekezdésében meghatározott feltételek legalább egyikének egyidejű megvalósulása esetén áll fenn.

A fenti feltételek egyidejű fennállásának a hiánya jellemzően a Pmt. 6. § (1) bekezdés b), g) és h) pontja esetén fordul elő. Erre utal a Pmt. Szabályzat 2.10. pontja, amelynek b) pontjából kodifikációs hiba folytán jelenleg hiányzik egy „nem” szó, azonban a Pmt. alapján a kivételi kör a szabályzat nélkül (illetve annak ellenére is) egyértelmű.

Fontos hangsúlyozni, hogy a feltételek egyidejű fennállásának a hiánya az azonosítási kötelezettség teljesítése alól nem mentesít.

2.6. Kötelező az ügyfélátvilágítás minden esetben, amikor kötelező az azonosítás? [Pmt. Szabályzat 2.10.]

A Pmt. Szabályzatnak a 2021. november 1-től hatályos 2.10. pontja felsorolja azokat az eseteket, amikor az azonosítási kötelezettség fennállása ellenére nem kötelező az ügyfélátvilágítás. A rendelkezés b) pontja ugyanakkor nyilvánvaló elírást tartalmaz, értelemszerűen a Pmt. 6. § (1) bekezdésével összhangban csak akkor mellőzhető az ügyfélátvilágítás, ha az ügylet **nem** tartozik a Pmt. 6. § (1) bekezdés b) pontja hatálya alá.

2.7. A Pmt. hatálya alá tartozó ügyvédi tevékenységek – így például cégeljárásban való képviselő – előkészítésével kapcsolatos jogi tanácsadás során mely esetekben áll fenn ügyfél-átvilágítási kötelezettség? [Pmt. 73. § (1) bekezdés]

Ha a jogi tanácsadás a Pmt. 73. § (1) bekezdés a)-e) pontja hatálya alá tartozó jogi tevékenység előkészítését (illetve végrehajtását) közvetlenül szolgálja, akkor az ügyfélátvilágítást már a jogi tanácsadás megkezdése előtt el kell végezni. Abban az esetben azonban, ha a jogi tanácsadás általános jellegű, vagy csak közvetetten kapcsolódik a fentiekben megjelölt ügyvédi tevékenységekhez (például, ha csak az arról szóló döntést készíti elő, hogy sor kerüljön-e cégeljárást igénylő döntés meghozatalára), akkor az nem kötelező. Ettől függetlenül az átvilágítás elvégzése ez utóbbi esetben sem törvénytört. Mindezek megfelelő megítélése esetenként eltér, az ügyfélátvilágításért felelős ügyvédi tevékenység gyakorlójának a felelőssége.

2.8. Ha ingatlan adásvétel során kizárólag jogi tanácsadást (véleményezést) végzünk az egyik fél részére, akkor a mi oldalunkon is fennáll-e ügyfélátvilágítási kötelezettség a saját ügyfelünk, illetve a vele szerződő fél tekintetében?

Ha az ügyvédi megbízás az ellenjegyzésre nem terjed ki, egyik fél tekintetében sem feladatunk elvégezni az ügyfélátvilágítást, az ugyanis az ügyletben ellenjegyzéssel közreműködő ügyvéd kötelezettsége.

2.9. Ha a kamarai jogtanácsos ügyfele (munkáltatója stb.) a Pmt. hatálya alá tartozó szolgáltató, mely szabályok szerint kell elvégeznie az ügyfélátvilágítást?

Ha az ügyfélátvilágítás hatálya alá eső tevékenység az ügyfélnek – mint szolgáltatóak – a Pmt. hatálya alá eső tevékenysége körébe tartozik, az ügyfélre vonatkozó szabályok szerint. Minden más esetben, az ügyvédi tevékenység gyakorlóira vonatkozó szabályok szerint. [Pmt. 73. § (1a) bekezdés]

3. Azonosítási és ügyfélátvilágítási kötelezettség alá eső jogalanyok

3.1. Befektetési alapok és alapkezelőik esetében mind az alap, mind az alapkezelő ügyfélátvilágítását el kell végezni?

A kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény 65. § (1) bekezdése alapján a

befektetési alap törvényes képviselője a befektetési alapkezelő, aki a befektetési alap nevében eljár. A Pmt. 7-10. §-a, valamint ezzel összhangban a Pmt. Szabályzat 3-5. pontja alapján az ügyfélátvilágítást az ügyfél és képviselője tekintetében is el kell végezni. Ez alapján a befektetési alap esetében az alap, a befektetési alapkezelő, valamint annak természetes személy képviselője átvilágítása is kötelező a Pmt. hatálya alá tartozó ügyletek esetében.

3.2. Az ügyfélátvilágítás szempontjából ki minősül az ügyvéd ügyfelével szerződő személynek? [Pmt. 73. § (1d) bekezdés, Pmt. Szabályzat 2.2. pont]

A Pmt. 73. § (1d) bekezdése alapján, ha az ügyvéd többoldalú jogviszonyban működik közre, de csak az egyik felet képviseli [például az Üttv. 43. § (5) bekezdése alapján adásvételi szerződés esetében csak a vevőt], akkor a Pmt. szerinti ügyfélátvilágítási kötelezettségei az ügyfelével szerződő másik (többi) személyre is kiterjednek.

3.3. Az ügyvéd ügyfelével szerződő személy átvilágítása során milyen az általánostól eltérő kötelezettségek merülnek fel? [Pmt. 73. § (1d) bekezdés, Pmt. Szabályzat 2.2. pont]

A Pmt. nem szabályoz eltérően az ügyfelek és az ügyfelekkel szerződő személyek ügyfélátvilágítása vonatkozásában, tehát az ügyfélátvilágításra vonatkozó szabályok ez utóbbi személyre is ugyanolyan tartalommal irányadóak.

3.4. Gazdálkodó szervezet létesítő okirata módosítása esetén az azt, illetve egyéb iratokat aláíró tagok az ügyvéd ügyfelével szerződő személynek tekintendők, átvilágítandóak-, illetve azonosítandóak-e? [Pmt. 73. § (1d) bekezdés, Üttv. 32. § (7) bekezdés, Pmt. Szabályzat 2.2. pont]

A létesítő okirata nem tekinthető olyan szerződésnek, melyet a gazdálkodó szervezet köt a tagokkal, hiszen valójában a tagok egymással kötött szerződése. Egyszemélyes jogi személy esetén pedig az egyetlen tag teszi meg alapítói, illetve módosítási jognyilatkozatát, de ez esetben sincs szó a gazdálkodó szervezettel való szerződéskötésről. Ilyen értelemben tehát – feltételezve, hogy az ügyvédi megbízás a gazdálkodó szervezettől származik – nem beszélhetünk a Pmt. 73. § (1d) bekezdése szerinti, az ügyféllel szerződő személyi körrel.

Mindez azonban nem jelenti azt, hogy az ügyvédnek ne állna fenn azonosítási kötelezettsége az aláíró személyek vonatkozásában, hiszen az Üttv. 32. § (7) bekezdése alapján, amennyiben közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés alapjául szolgáló okiratot szerkeszt és ellenjegyez, az azonosítást e személyek tekintetében is el kell végeznie.

3.5. Gazdálkodó szervezet új vezető tisztségviselője az e változás bejelentése során a gazdálkodó szervezettel, mint az ügyvéd ügyfelével szerződő személynek tekintendő-, átvilágítandó-, illetve azonosítandó-e? [Pmt. 73. § (1d) bekezdés, Üttv. 32. § (7) bekezdés, Pmt. Szabályzat 2.2. pont]

Miután az új vezető tisztségviselővel a gazdálkodó szervezet munkaviszonyt létesít vagy megbízási szerződést köt, ezért – ha ezen okirat előkészítését az ügyvédi tevékenység gyakorlója végzi el – a Pmt. 73. § (1d) bekezdése alkalmazásában is az ügyféllel szerződő félnek tekintendő. Ráadásul az új vezető tisztségviselő főszabály szerint a gazdálkodó szervezet képviselőjévé is válik, ami miatt az ügyfélátvilágítás értelemszerűen nála sem mellőzhető. Ennek megfelelően az új vezető tisztségviselővel kapcsolatban ügyfélátvilágítási és – az Üttv. 32. § (7) bekezdése alapján – azonosítási kötelezettség egyaránt felmerül.

4. Azonosítás és JÜB-ölés

4.1. Van-e lehetőség a távollévő természetes személy azonosítására?

Az Üttv. nem írja elő, hogy a természetes személy (járjon el bár saját nevében, meghatalmazottként vagy törvényes képviselőként) azonosításának az ügyvéddel való személyes találkozás során kell megtörténnie. A Pmt. szerinti azonosítás tekintetében a Pmt. Szabályzat¹ a törvényi felhatalmazás² alapján szintén lehetővé teszi az előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz³ útján való azonosítást. Ennek megfelelően mind az Üttv., mind a Pmt. szerinti azonosítás elvégezhető elektronikus hírközlő eszközök (videotelefonálás) útján is.

A Pmt. szerinti távazonosítás részletes szabályait kamarai szabályzat tartalmazza, az okiratbiztonság érdekében célszerű ezeket a szabályokat alkalmazni a Pmt. hatálya alá nem tartozó azonosítások esetén is.

Lásd részletesen: Ellenjegyzési Tájékoztató⁴ 12. oldal.

4.2. Mikor kötelező a JÜB-ölés?⁵

Ha a megbízás közhiteles nyilvántartásba (pl. ingatlan-nyilvántartás, cégjegyzék, civil szervezetek névjegyzéke, járműnyilvántartás) való bejegyzés alapjául szolgáló okirat szerkesztésére irányul, a magyar állampolgár és a magyarországi lakcímmel rendelkező külföldi állampolgár JÜB-ölése az ellenjegyzés előtt minden esetben kötelező, akkor is, ha az érintettet az ügyvéd személyesen ismeri, vagy korábban, de harminc napnál régebben már azonosította.⁶

¹ Pmt. Szabályzat 5.1. pont c) alpont, 5.3. pont c) alpont

² Pmt. 17. § (5) bekezdés

³ 1/2019. (VII. 31.) MÜK elnöki határozat az azonosítás során használható egyes elektronikus hírközlő eszközök auditációjáról, lásd: <https://bit.ly/3tbkr23>

⁴ Lásd: <https://bit.ly/3zGAQwT>

⁵ Lásd még: Ellenjegyzési tájékoztató 10. oldal

⁶ Üttv. 32. § (8) bekezdés

4.3. Ha már JÜB-öltem az ügyfelet, és később megbizonyosodtam róla, hogy egy okmánya sem változott, nincs változás az adatokban, akkor kell ismét JÜB-ölnöm?

Ha az ügyvéd, az ügyvédi iroda más tagja vagy a munkáltató másik kamarai jogtanácsosa a természetes személyt harminc napon belül már JÜB-ölte, akkor elegendő az okmányok megtekintésével meggyőződni arról, hogy adatváltozás nem történt, feltéve, hogy az okmányok érvényességével kapcsolatos kétség nem merül fel.⁷

4.4. Mikor nem kötelező, de lehetséges a JÜB-ölés?⁸

Amennyiben a megbízás nem közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés alapjául szolgáló okirat ellenjegyzésére irányul, a JÜB-ölés elvégzése nem kötelező, azonban azt ilyen esetben is díjmentesen elvégezheti az ügyvéd.⁹

A kötelező JÜB-ölés alól kivételt jelent az is, ha az érintettet harminc napon belül korábban már az ellenjegyző vagy a helyette azonosítást végző már JÜB-ölte.

Azonban az okiratbiztonság növelése érdekében a legtöbb esetben ilyenkor is célszerű az esetleges adatváltozások, illetve az okmány érvényességének ellenőrzése érdekében a JÜB-ölést elvégezni.¹⁰

4.5. Mikor ingyenes a JÜB-ölés?

Minden esetben, amikor arra okirat ellenjegyzését vagy okirat ellenjegyzésével járó megbízási szerződés megkötését megelőzően kerül sor.¹¹

4.6. Kötelező a JÜB-ölés egyszerűsített, illetve fokozott ügyfélátvilágítás esetén is? [Üttv. 32. § (7) bekezdés]

Az, hogy a JÜB-ölés kötelező-e, nem attól függ, hogy az ügyvéd egyszerűsített vagy fokozott ügyfélátvilágításra kötelezett az adott jogügyletben, hanem attól, hogy a közreműködésével érintett jogügylet az Üttv. 32. § (7) bekezdése szerinti esetkörbe tartozik-e vagy sem. Amennyiben igen, a JÜB-ölés kötelező, ha viszont nem, akkor nem kötelező ugyan, de elvégezhető, és javasolt is elvégezni.

4.7. Jogi tanácsadás esetén lehetséges-e az okmányok online ellenőrzése?

Az Üttv. 32. § (3) bekezdése alapján az online okmányellenőrzés lehetősége az ügyvéd számára akkor is adott, ha arra egyébként nem lenne köteles. Ennek megfelelően, ha ügyfélazonosításra sor kerül, a JÜB-ölés sem kizárt. Ez ugyanakkor az Üttv. 32. § (9) bekezdése alapján nem ingyenes.

4.8. Kell-e JÜB-ölnie a jogi képviselőnek abban az esetben, ha a közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés alapjául szolgáló nyilatkozatot nem ellenjegyzi?

⁷ Üttv. 32. § (8) bekezdés

⁸ Lásd még: Ellenjegyzési tájékoztató 11. oldal

⁹ Üttv. 32. § (9) bekezdés

¹⁰ Lásd még: Tordai Csaba in Üttv. kommentár 32. § 5. pont

¹¹ Üttv. 32. § (9) bekezdés

JÜB-ölendő-e a jogi személy könyvvizsgálója a közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés során?

Az Üttv. 32. § (7) bekezdése alapján a közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés alapjául szolgáló okirat ellenjegyzését megelőzően az okiratban jognyilatkozatot tevő minden fél (legyen az ügyfél vagy harmadik személy) és annak (meghatalmazott, törvényes vagy szervezeti) képviselője azonosítását el kell végezni. Vagyis, ha a (változás)bejegyzés kapcsán tesz olyan jognyilatkozatot (pl. a könyvvizsgáló), amit az ügyvédi tevékenység gyakorlója ellenjegyez akkor szükséges az online okmányellenőrzés, ha nem, akkor nem.

Azt, hogy szükség van-e az eljáráshoz ellenjegyzett okírra, az adott jogi személyre vonatkozó törvényi szabályok rögzítik.

4.9. Ha az üzletrész adásvételére a felek ügyvédi közreműködés nélkül kerítenek sort, és csupán bejelentik az ügyvezetőnek, a változás bejelentése során eljáró jogi képviselőnek kell-e JÜB-ölnie, illetve ávt kell-e világítania a feleket?

Az Üttv. 32. § (7) bekezdése alapján az érintett felek JÜB-ölése – mivel ők nem minősülnek ügyfélnek, továbbá az ő nyilatkozatuk ellenjegyzésére nem kerül sor - nem, a jogi személy, és a képviseletében eljáró ügyvezető azonosítása és ez utóbbi JÜB-ölése ugyanakkor szükséges. Az egységes szerkezetű létesítő okirat ellenjegyzésére nem kerül sor, ha azokat a tagok nem, csak az ügyvédi tevékenység gyakorlója írja alá.

A Pmt. 7. § (1) bekezdése szerint sem az eladót, sem a vevőt nem kell azonosítani, ha a jogügyletben a jogi képviselő nem működött közre. Az ügyfélátvilágítást és azonosítást ilyenkor a cég tekintetében kell végrehajtani, melynek során szükséges a képviseletében eljáró vezető tisztségviselő azonosítása, valamint annak a megállapítása, hogy kik a tényleges tulajdonosok.

4.10. Elvégezhető-e előzetesen a JÜB-ölés? Mi történik, ha ennek ellenére meghíúsul az ügylet?

Az Üttv. 32. § (3) bekezdése alapján az adatigénylésre nem csupán az okmányok ellenőrzése, hanem a természetes személy adatainak a nyilvántartott adatokkal való egyezőségének ellenőrzése érdekében is van helye. Az adatkezelés, ha arról az ügyvédi tevékenység gyakorlója előzetesen megfelelően tájékoztatja az ügyfelet, a megbízás meghíúsulásáig jogszerű. A jogügylet meghíúsulása esetén – ha az adatkezelésnek más jogalapja nem áll már fenn (fennállhat például, ha az ügyfélátvilágítás alapján bejelentési kötelezettség keletkezik) – az adatokat törölni kell. Indokolt erre az előzetesen JÜB-ölt ügyfél figyelmét az adatkezelési tájékoztatóban előzetesen felhívni.

4.11. Szabályszerű-e, ha egy ügyvédi irodában, illetve társulásban a JÜB-ölést egyetlen tag, alkalmazott végzi el minden egyes ügylet esetében, függetlenül attól, hogy az iroda, illetve társulás mely tagja jár el az ügyben?

Az Üttv. 28. § (5) bekezdése alapján a megbízás teljesítésében az ügyvédi iroda tagjai eljárhatnak. Ez értelemszerűen magában foglalja a megbízás teljesítésének részcselekményeit, így a JÜB-ölést is. Ugyanígy eljárhat az ügyvédi iroda (vagy ügyvéd)

alkalmazásában álló ügyvédjelölt és alkalmazott ügyvéd, de az Üttv. 105. § (2) bekezdése alapján akár az ügyvédi irodában (vagy ügyvéd által) alkalmazott ügyvédasszisztens is.

Abban az esetben, ha az ügyvédi társulás tagjai a megbízást ügyvédi társulásként vállalták el, a társulás tagjai, azok ügyvédjelöltjei, alkalmazott ügyvédjei, ügyvédasszisztensei is jogosultak a JÜB-ölésre a társulás bármely tagja számára.

4.12. Az ügyfél érvényes személyi igazolvánnyal és lakcímkártyával rendelkezik, a JÜB-ölés eredménye mégis a következő: "Tájékoztatjuk, hogy az Ön által megadott adatokkal rendelkező személy nem szerepel a Személy és lakcím nyilvántartásban." (De az okmányokon szereplő adatok szerepelnek az eredményben.)

A rendszer jellemzően akkor adja ezt az üzenetet, ha a személyi azonosító jelet elírták. Indokolt ilyenkor ezt ellenőrizni.

4.13. Az ügyfél érvényes személyi igazolvánnyal és lakcímkártyával rendelkezik, a JÜB-ölés eredménye mégis a következő: „Az okmány érvényessége és kiadáskori adattartalma az elektronikusan szolgáltatható adatok alapján egyértelműen nem állapítható meg.”

Az ügyfélnek feltehetőleg „régi típusú” személyigazolványa van. Ezek érvényességéről a személyiadat- és lakcímnyilvántartás nem tartalmaz adatot. Ebben az esetben elegendő az okmány érvényességét az okmány alapján megállapítani. Kétség esetén az okmányérvényesség tárgyában a BM-től kérhető információ a okmanyfelugy.foosztaly@bm.gov.hu e-mail címen.

4.14. Az ügyfél érvényes személyi igazolvánnyal és lakcímkártyával rendelkezik, a JÜB-ölés eredménye mégis a következő: „Érvénytelen, okmányjogosultnak át nem adott okmányként nyilvántartva.”

Sajnos ebben az esetben a kormányhivatali ügyintéző nem rögzítette a rendszerben, hogy az okmányt a jogosultnak kiadták. Addig, amíg ez meg nem történik, sajnos nem zárható le az okmányellenőrzés. Ilyenkor meg kell kérni az ügyfelet, hogy a kormányablakban kérje ennek a rögzítését.

Az Üttv. 32. § (10) bekezdése alapján ugyanakkor, ha az elektronikus adatigénylés technikai okokból nem lehetséges, az a megbízási szerződés megkötésének és a jognyilatkozatok okiratba foglalásának nem akadálya; az ügyvéd az ellenőrzést utólag, az akadály megszűnését – azaz az okmánykiadás rögzítését – követően haladéktalanul elvégzi, és az okiratot csak ezt követően és ennek eredményétől függően ellenjegyzí, illetve terjeszti elő az eljárásban.

4.15. Kell-e JÜB-ölnöm a közeli hozzátartozómat, régi barátomat stb. akit ismerek?

Bár nem szükséges az okmány megtekintése és ebből következően az okmányérvényesség ellenőrzése sem, ha az ügyvédi tevékenység gyakorlója az adott személyt ismeri, feltéve, hogy a személyazonosságát illetően kétsége nem merül fel. Ez a

kivétel azonban nem mentesíti az ügyvédi tevékenység gyakorlóját a közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés alapjául szolgáló okirat ellenjegyzését megelőző JÜB-ölés alól.¹² Ez már csak azért is indokolt, mert a közhiteles nyilvántartásokba való bejegyzés során a bíróság vagy hatóság a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai alapján vizsgálja meg, hogy a kérelemben foglalt adatok megfelelőek-e.

4.16. Hogyan kell eljárni, ha a JÜB adatai és az okmányokban feltüntetett adatok eltérnek?

Amennyiben az okmány adatai és a JÜB-ölés során kapott válasz szerint a személyazonosító adatok kismértékben eltérnek egymástól (pl. ékezetes betű, kötőjel hiánya), a JÜB válasz szerinti, a közhiteles nyilvántartás szerinti adatokkal kell az okiratot megszerkeszteni. Nagymértékű, érdemi, az adatok egyezőségének a kétség kívüli megállapítását kizáró eltérés esetén az ügyvédi közreműködést meg kell tagadni, és az érintettet az eltérés tisztázása céljából kormányablakhoz célszerű irányítani.¹³

4.17. Az ügyfél okmánya elvileg lejárt volna, de a veszélyhelyzet miatt meghosszabbodott az érvényessége. Hogyan kell eljárnom a JÜB-ölés kapcsán?

Tekintettel arra, hogy ilyenkor nem állapítható meg, hogy az okmány érvényessége más okból megszűnt-e, a lejárt érvényességű okmány az azonosítás során nem fogadható el.

4.18. Nem magyar állampolgár semmilyen tartózkodási engedéllyel vagy más olyan magyar okirattal nem rendelkezik, amely a JÜB rendszerben feltüntethető. Hogyan tudom JÜB-öni?

Az Üttv. 32. § (8) bekezdése alapján kizárólag a magyar állampolgársággal vagy magyarországi lakcímmel rendelkező személy okmányainak az érvényességét kell JÜB-ölés útján ellenőrizni. Ebben az esetben tehát nem kell JÜB-ölni. Már csak azért sem, mert értelemszerűen nem is tud a JÜB ilyen okmányról adatot szolgáltatni. A magyarországi lakcímmel nem rendelkező külföldi állampolgár azonosítása személyazonosításra alkalmas okmánya megtekintésével történik az Üttv. 32. § (1) bekezdése alapján.

A magyarországi lakcímmel nem rendelkező külföldi állampolgárok tekintetében legfeljebb az okmányuk elvesztésének a magyar hatóságok által ismert adatai érhetőek el ezen ellenőrzéssel, ami ugyanakkor nem konkluzív az okmány érvényességére nézve.¹⁴

4.19. A JÜB-ölés eredménye felhasználható-e az azonosításon és az okmányellenőrzése kívül más célra (például az ellenérdekű fél lakcímadatainak a feltárására)?

Nem, az Üttv.-ben meghatározott adatkezelési céltól eltérő JÜB-ölés jogellenes. A jogsértés kamarai fegyelmi, közigazgatási hatósági vagy – végső soron – akár büntetőeljárást is vonhat maga után.

¹² Tordai Csaba in Üttv. kommentár 32. § 4. pont.

¹³ Tordai Csaba in Üttv. kommentár 32. § 5. pont

¹⁴ Tordai Csaba in Üttv. kommentár 32. § 5. pont

4.20. Végintézkedést megelőzően kell-e JÜB-olni a végintézkedőt?

Az Üttv. 32. § (8) bekezdése alapján, mivel a végintézkedés kapcsán főszabályként nem kerül sor közhiteles nyilvántartásba való bejegyzés alapjául szolgáló okirat ellenjegyzésére, a JÜB-ölés főszabályként nem kötelező. Ez akkor is így van, ha a végintézkedést bejelentik a Magyar Országos Közjegyzői Kamara által vezetett Végrendeletek Országos Nyilvántartásába vagy a Magyar Ügyvédi Kamara által vezetett Központi Végrendeleti Nyilvántartásba¹⁵. E nyilvántartások ugyanis nem közhiteles nyilvántartások.

Ennek ellenére a végintézkedő akaratának érvényesülése érdekében helyes gyakorlat lehet a végintézkedő JÜB-ölése, amely, ha például a fenti nyilvántartásokba való bejegyzésre vonatkozó nyilatkozatot az ügyvéd ellenjegyzzi (amely kiegészítő nyilatkozat esetén kötelező is) ingyenes.

4.21. Ügyvédként felkérhetem valamelyik ügyvéd kollégát, hogy a JÜB-ölést helyettem végezze el, és így más szolgáltató által végzett ellenőrzést elfogadhatom, milyen jogviszonyban?

Az Üttv. 44. § (1) bekezdés c) pontja és 44. § (3) bekezdés a) pontja alapján bármely helyettesítésre jogosult elvégezheti az azonosítást és ennek részeként a JÜB-ölést is. Ha a helyettesként eljáró eseti helyettes [azaz nem az Üttv. 28. § (5) bekezdése szerint] a megbízás teljesítésében közreműködésre jogosult, akkor ehhez – már csak az ügyvédi titoktartási kötelezettség miatt is – szükséges az ügyfél, vagy más azonosított hozzájárulása is. Ez esetben az ügyvéd kolléga „almegbízott”-ként vesz részt az ügyletben.

5. A tényleges tulajdonos és azonosítása

5.1. Mi az a tényleges tulajdonosi nyilvántartás, és mit kell vele kezdeni?

5.1.1. Mi az a tényleges tulajdonosi nyilvántartás és ki vezeti?

Az Afad tv.¹⁶ – 2022. február 1-jétől ügyvédek által is alkalmazandó – II. Fejezete szerinti tényleges tulajdonosi nyilvántartás a tényleges tulajdonosok adatait tartalmazó, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) által vezetett¹⁷ nem hatósági és nem közhiteles nyilvántartás.

A nyilvántartás a tényleges tulajdonos adatain felül azt is tartalmazza, hogy a tényleges tulajdonosra vonatkozó adat mennyire megbízható. Ez a TT index, amely alapján az adat lehet megbízható, bizonytalan vagy megbízhatatlan.

¹⁵ Lásd: <https://www.muk.hu/kvny-vony>

¹⁶ A pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvény.

¹⁷ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről szóló 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet 3/C. §.

5.1.2. Mi a következménye a tényleges tulajdonos bizonytalan minősítésének?

A 180 napon túl bizonytalan minősítésű tényleges tulajdonosokkal rendelkező jogalanyok listáját 2022. július 1-től a NAV a honlapján közzéteszi (<https://nav.gov.hu/adatbazisok/afad-tv-szerinti-bizonytalan-es-megbizhatatlan-adatszolgaltatok/bizonytalan-tt-adatokkal-rendelkezo-adatszolgaltatok>).

Bizonytalan minősítés esetén – bár annak jogszabályban rögzített joghatása nincs – a Pmt. Szabályzat 2.2. pont be) alpontja alapján ugyanakkor fokozott ügyfélátvilágítást kell végezni.

5.1.3. Mi a következménye a tényleges tulajdonos megbízhatatlan minősítésének?

A megbízhatatlan minősítésű tényleges tulajdonosokkal rendelkező jogalanyok listáját 2022. július 1-től a NAV a honlapján közzéteszi (<https://nav.gov.hu/adatbazisok/afad-tv-szerinti-bizonytalan-es-megbizhatatlan-adatszolgaltatok/megbizhatatlan-tt-adatokkal-rendelkezo-adatszolgaltatok>).

Megbízhatatlan minősítés esetén az ügyvédnek 2022. július 1-től meg kell tagadnia a négymillió-ötszázezer forintot elérő összegű ügylet teljesítését, ez alatt pedig fokozott ügyfélátvilágítást kell végeznie.

5.1.4. Miért nem látok semmilyen adatot a bizonytalan, illetve megbízhatatlan minősítésűekről a NAV honlapján? (új)

Ennek az lehet az oka, hogy a NAV még nem töltötte fel ezeket az oldalakat adatokkal, feltehetőleg azért, mert még nem minősített megbízhatatlan¹⁸ vagy bizonytalan¹⁹ tényleges tulajdonosi adatokkal rendelkezőknek egy jogalanyt sem. A hiba tehát ilyenkor nem az ügyvédnél, kamarai jogtanácsosnál van.

5.1.5. (Új) Mikor kell a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba az ügyvédnek adatot szolgáltatnia?

A tényleges tulajdonosi nyilvántartásba adatszolgáltatásra főszabály szerint a számlavezető pénzügyi intézmény, és nem az ügyvéd, kamarai jogtanácsos, európai közösségi jogász (a továbbiakban együtt: ügyvéd) kötelezett. Az ügyvéd csak akkor köteles adatot szolgáltatni, ha az ügyfélátvilágítás során a nyilvántartástól eltérő adatot tapasztal²⁰ (Tnytv. 11. §).

¹⁸

<https://nav.gov.hu/adatbazisok/afad-tv-szerinti-bizonytalan-es-megbizhatatlan-adatszolgaltatok/megbizhatatlan-tt-adatokkal-rendelkezo-adatszolgaltatok>

¹⁹

<https://nav.gov.hu/adatbazisok/afad-tv-szerinti-bizonytalan-es-megbizhatatlan-adatszolgaltatok/bizonytalan-tt-adatokkal-rendelkezo-adatszolgaltatok>

²⁰ Afad tv. 11. §

5.1.6. (Új) Hogyan kell a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba az ügyvédnek adatot szolgáltatnia?

Az adatszolgáltatást a TTNYELT nyomtatványon kell teljesíteni, amelyet a <https://nav.gov.hu/penzmosas/> oldalról lehet letölteni.

5.1.7. (Új) Mi minősül az Afad tv. 11. § (1) bekezdésében foglalt, bejelentési kötelezettséget keletkeztető tényleges tulajdonosi viszonyokat érintő érdemben eltérő adatnak?

Az, ha az észlelt eltérés a tényleges tulajdonosok személyét vagy a tényleges tulajdonosi érdekelttség jellegét érinti, tehát ha a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba bejegyzett tényleges tulajdonos és a valódi tényleges tulajdonos nem azonos, illetve ha a valódi tényleges tulajdonos érdekelttsége eltér a bejegyzettől. Nem tartozik ide ugyanakkor, ha az eltérés csak elírást vagy a nyilvántartott adatok olyan eltérését mutatja, amelynek nincs érdemi hatása a tényleges tulajdonosok azonosítására, a tényleges tulajdonosi viszonyok meghatározására.

5.1.8. (Új) Mi értendő a „tényleges tulajdonosi érdekelttség jellege” alatt?

A Pmt. 3. § 38. pont a) és b), valamint d)-f) pontjai szerinti jelleg.²¹

5.1.9. (Új) Az ügyvéd Afad tv. 11. § (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettsége fennáll-e akkor, ha a tényleges tulajdonosi érdekelttség jellegének eltérése abban áll, hogy a tényleges tulajdonos nem a Pmt. 3. § 38. pontjának a) pontja, hanem a Pmt. 3. § 38. pontjának b) pontja szerinti érdekeltséggel rendelkezik?

Igen, a bejelentési kötelezettség ilyen esetben is fennáll.

5.1.10. (Új) Mellőzhető-e az eltérés ügyvéd általi jelzése, amennyiben az azonosított gazdasági társaság vezető tisztségviselője egy számlavezető (bank) által érkeztetett tényleges tulajdonosi nyilatkozattal igazolja a helyes adatok pénzintézet részére történő bejelentését?

Miután erre vonatkozóan nincs külön törvényi rendelkezés, ezért nem mellőzhető. Ilyen esetben célszerű ismételten lekérni a tényleges tulajdonosi nyilvántartásban szereplő adatokat azt követően, hogy a helyes adatokat a számlavezető átvezette. Ezzel érdemes megvárni az Afad tv. 18. § (3) bekezdése szerinti, a számlavezető rendelkezésére álló öt munkanapos határidő, illetve az Afad tv. 11. § (1) bekezdése szerinti, az ügyvédre, kamarai jogtanácsosra vonatkozó öt munkanapos határidő leteltét.

5.1.11. (Új) Az Afad tv. 11. § (1) bekezdése szerinti ügyvéd általi bejelentés rontja-e az érintett jogi személy TT-indexét?

Az Afad tv. a 11. § (1) bekezdése alapján jelzett eltérés 1 ponttal csökkenti a TT index értékét²². Ugyanakkor e körben is szem előtt tartandó, hogy csak az érdemi eltérést kell

²¹ Afad tv. 4. § (1) bekezdésének gf) pontja

²² Afad tv. 12. § (1) bekezdés

bejelenteni, a nem érdemi eltérést viszont nem, így ez utóbbi elvileg a TT-indexet sem csökkentheti.

5.1.12. Hogyan és mennyiért lehet betekinteni a nyilvántartásba?

Az ügyvédek ingyenesen²³, de regisztrációt követően²⁴ tekinthetnek be a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba.

Regisztrálni az AFADREG nyomtatvány kitöltésével lehet, ami itt érhető el: <https://nav.gov.hu/penzmosas/PEI>.

A nyilvántartás adatainak megismerésére a jogosult személynek a <https://kny.nav.gov.hu/home> oldalon ügyfélkapus bejelentkezés után van lehetősége betekinteni a nyilvántartásba. Ha ezt megteszi és eltérést tapasztal a tényleges tulajdonosi adatokban, azt köteles bejelenteni.

5.1.13. Miért nem sikerül a regisztrációm az AFADREG nyomtatvány kitöltésével? (új)

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal válasza:

Az AFADREG adatlapok kapcsán a NAV szakrendszere a Személy- és Lakcímnyilvántartó (SZL) rendszerbe kérdez be. Korábban igyekeztünk mindenkinek jelezni, hogy a magánszemélyek azonosítása során melyek azok a tipikus hibák, amelyek miatt sikertelen lehet az azonosítás.

A GYIK-ek között is közhírré tettük, de – más szervezet megkeresése alapján – a mellékelt dokumentumban is összefoglaltuk, a magánszemélyeknél az alábbiakra célszerű figyelemmel lenni:

*Az adatokat **a személyes okmányoknak megfelelően kell megadni.** Fontos például, hogy*

- *a dr. titulust a születési név családi név mezője előtt is meg kell adni,*
- *születési helynél a kerületet jelző kétjegyű arab számot vagy római számot [pl.: a városrészre utaló számot (01, I stb.)] is meg kell adni,*
- *ha a természetes személynek vagy a természetes személy édesanyjának több keresztnéve is van, akkor az összes keresztnévet be kell írni.*

Ügyvédek, ügyvédi irodák már többen is regisztráltak, náluk többnyire a dr. titulus a születési névben volt a gond + a Budapest és kerület.

A jogosultság megképzése előtt a hozzáférésre jogosult magánszemélyek ún. 4T adatait ellenőrzi a program:

²³ Afad tv. 8. § (3) bekezdés

²⁴ A pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvény egyes rendelkezéseinek veszélyhelyzet ideje alatt történő végrehajtásáról szóló 804/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet 2. §.

- névadatok, ezen belül
 - viselt név (családi név és utónév/utónevek)
 - születési név (családi név és utónév/utónevek)
- születési hely
- születési idő
- édesanyja neve

Az adatlapok feldolgozás emberi beavatkozás nélkül, automatikusan történik, így nincs lehetőség, annak utólagos korrekciójára vagy javítására, hanem az érintett személyre vonatkozóan meg kell ismételni a bejelentést. Ez természetesen nem érinti azoknak a magánszemélyeknek a megismerési jogosultságát, akik ugyanazon az adatlapon kértek jogosultságot, de azonosításuk sikeres volt.

5.1.14. Kötelező-e, illetve érdemes-e betekinteni a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba?

Jelenleg nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely alapján a tényleges tulajdonosi nyilvántartásba az ügyvédnek be kellene tekintenie.

Ugyanakkor a betekintés egyszerűsített ügyfélátvilágítás esetén is hasznos lehet, egyrészt azért, mert ha az ügyvéd ezt megteszi, és így azonosítja a tényleges tulajdonost, akkor nem kell nyilatkoztatnia az ügyfelet [Pmt. 9. § (5) bekezdés], másrészt azért, mert ilyen módon az ügyvéd egy ingyenes betekintéssel tudja igazolni, hogy a pénzmosás, illetve terrorizmus megelőzése érdekében minden tőle elvárhatót megtett.

A Tényleges Tulajdonosi Nyilvántartásba a betekintés nem kötelező.

A NAV ezen felül **2022. július 1-től** a honlapján közzéteszi a honlapján **a megbízhatatlan²⁵, valamint a 180 napnál hosszabb ideje bizonytalan²⁶ minősítésű tényleges tulajdonosi adatokkal rendelkező jogalanyok listáját²⁷**. Ezeket a listákat az ügyvédeknek ellenőrizniük kell.

5.1.15. Kell-e belső szabályzatot alkotnia az ügyvédeknek a tényleges tulajdonosi nyilvántartással kapcsolatban?

Az egyéni ügyvéd, az európai közösségi jogász, az egyszemélyes ügyvédi iroda, az egyszemélyes európai közösségi jogász iroda és a kamarai jogtanácsos esetében belső szabályzatnak főszabály szerint a Pmt. Szabályzat minősül²⁸, így nekik ezzel kapcsolatban belső szabályzatot alkotni nem szükséges.

²⁵

<https://nav.gov.hu/adatbazisok/afad-tv-szerinti-bizonytalan-es-megbizhatatlan-adatszolgaltato/k/megbizhatatlan-tt-adatokkal-rendelkezo-adatszolgaltatok>

²⁶

<https://nav.gov.hu/adatbazisok/afad-tv-szerinti-bizonytalan-es-megbizhatatlan-adatszolgaltato/k/bizonytalan-tt-adatokkal-rendelkezo-adatszolgaltatok>

²⁷ Afad tv. 14. §

²⁸ Pmt. Szabályzat 1.4. pont.

Ugyancsak nem kell ilyen szabályzatot alkotnia annak az ügyvédi irodának és európai közösségi jogászi irodának, amelyik a Pmt. Szabályzatot (annak 1.5. pontja alapján) belső szabályzatként fogadta el.

A fennmaradó esetekben az Afad tv. végrehajtására szabályzatot kell készíteni (ami beilleszthető a Pmt. szerinti belső szabályzatba²⁹).

5.2. Elegendő, ha a jogi személy ügyfél vezető tisztségviselője nyilatkozik a tényleges tulajdonos személyére vonatkozóan, vagy ellenőrizni is kell a megtett nyilatkozat valóságtartalmát?

A Pmt. Szabályzat 3.1. pont b) alpontja alapján – egyszerűsített ügyfélátvilágítás esetén – a jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet ügyfél és fél tényleges tulajdonosát magának kell nyilvántartások, illetve adatbázisok alapján³⁰ meghatározni (lásd még: 5.1. kérdés). Azaz az ügyvezetői nyilatkozat nem elegendő, és főszabály szerint nem is kötelező a tényleges tulajdonos meghatározásához.

A tényleges tulajdonosról való nyilatkoztatás fokozott ügyfélátvilágítás esetén, akkor szükséges, ha a tényleges tulajdonos a fenti módon az ügyvéd által nem határozható meg. Ilyenkor, ha ez azért nem lehetséges, mert az adat, illetve változása még nincs átvezetve a nyilvántartásokban, adatbázisokban, vagy azokban egyáltalán nem is kell, hogy szerepeljen, akkor a nyilatkozat valóságtartalmát az ügyfél, illetve a fél által rendelkezésre bocsátott okiratok – így különösen kivonat, létesítő okirat, részvénykönyv, nyilatkozat – megtekintésével kell ellenőrizni.

Mindezek alapján elsődlegesen nyilvántartások és adatbázisok alapján kell azonosítani a tényleges tulajdonost, ennek sikertelensége esetén kell nyilatkoztatni az ügyfél képviselőjét, és a nyilatkozatának valóságtartalmát (alapvetően az ügyfél által rendelkezésre bocsátott okiratok alapján) ellenőrizni szükséges (lásd: 5.4. pont).

5.3. A jogi személy alapítója egyház. Ki a tényleges tulajdonos és hol tudom ellenőrizni?

Ha a jogi személy alapítója bevett egyház vagy belső egyházi jogi személye, az adatai a Bevett Egyház és Belső Egyházi Jogi Személyei Nyilvántartásában (röviden: Egyházi Nyilvántartó Rendszer) ellenőrizhetőek: <https://egyhaz.me.gov.hu/>.

Más egyházak és vallási közösségek esetében az adatok ellenőrzésére a Civil Szervezetek Névjegyzékében van lehetőség: <https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke>

A Pmt. 3. § 38. pont f) alpontja alapján a tényleges tulajdonos az egyház vezető tisztségviselője (képviselője).

²⁹ Afad tv. 21. § (3) bekezdés

³⁰ Az ügyvéd számára közvetlenül elérhető bírósági vagy hatósági nyilvántartásokból, illetve a céginformációs szolgálattal fennálló szerződés alapján szolgáltatott cégbéjegyzékek teljes körűen feldolgozott formában tartalmazó adatbázisból, vagy 2022. február 1-től a tényleges tulajdonosi nyilvántartásból való lekérdezéssel.

5.4. Mi a teendő, ha a jogi személy ügyfél tagja külföldi jogi személy, de sem cégkivonat, sem olyan létesítő okirat nem létezik, ami hitelt érdemlően alá tudná támasztani vagy cáfolni tudná a vezető tisztségviselő által tett tényleges tulajdonosi nyilatkozat valóságtartalmát?

A Pmt. 8. § (4) bekezdése alapján, ha kétség merül fel a tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban, a szolgáltató megtesz minden további, a Magyar Ügyvédi Kamara által meghatározott intézkedést mindaddig, amíg nem bizonyosodik meg a tényleges tulajdonos személyéről.

A Pmt. Szabályzat 4.1. pont c) alapján az ügyvédnek ilyenkor is kötelezettsége a tényleges tulajdonosi nyilatkozat ellenőrzése. Abban az esetben, ha az ügyfél, illetve a fél az ügyfél-átvilágítás elvégzéséhez szükséges érvényes okmányokat, illetve okiratokat nem mutatja be, vagy az ahhoz szükséges nyilatkozatokat nem teszi meg, a Pmt. Szabályzat 2.8. pontja alapján a megbízási szerződés nem köthető meg, illetve a már akár szabályszerűen megkötött megbízási szerződés nem hajtható végre.

5.5. Ha a jogi személy tényleges tulajdonosának a személye nem ellenőrizhető, ugyanakkor a jogi személy rendelkezik magyarországi pénzforgalmi számlával, az a tény, hogy a pénzintézet már azonosította elegendő-e?

A Pmt. 22. §-a alapján kizárólag abban az esetben, ha a pénzintézet az ügyfélátvilágítás adatait is az ügyvéd rendelkezésére bocsátja.

5.6. Gazdasági társaságban fennálló 20 %-os vagyoni részesedésnek a házastársak közötti átruházása esetén a vevő lesz a tényleges tulajdonos?

A Pmt. 3. § 38. pont a) alpontja alapján a gazdasági társaságnak nem lesz önmagában tényleges tulajdonosa az, aki a szavazati jogok vagy a tulajdoni hányad húsz százalékaival rendelkezik.

6. Kockázati tényezők és valós kockázatok

6.1. Magas kockázatúnak kell-e tekinteni az ügyfelet, ha azonosítására és okmányai ellenőrzésére távazonosítás (előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz) útján kerül sor?

A Pmt. 16. § (1) bekezdése alapján magas kockázatúnak kell tekinteni az ügyfelet a Pmt. 17. §-ban meghatározott távoli azonosítás esetén. A Pmt. 17. §-a szerinti távoli azonosítás azonban nem azonos a Pmt. Szabályzat szerinti előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz útján történő azonosítással (közkeletű néven: távazonosítással). A kettő között alapvető különbség, hogy a Pmt. 17. §-a szerinti távoli azonosítás során az ügyfél azonosítására sem személyes jelenlét, sem auditált elektronikus hírközlő eszköz útján nem kerül sor, a Pmt. Szabályzat szerinti távazonosítás során azonban épp az utóbbira kerül sor. Ez pedig önmagában a magas kockázatú besorolást nem alapozza meg.

Ezt erősíti meg a Pmt. Szabályzat 5.1. pontja, mely szerint az okmányok bemutatása történhet

- a) az ügyfél, a fél, illetve képviselője személyes megjelenése alkalmával az okmányok eredeti példányának bemutatásával az ügyvéd részére,
- b) a 3.1. pont aa) alpontja kivételével az okmányok – fokozott ügyfélátvilágítás esetén hitelesített – másolatának az ügyvéd részére való eljuttatásával,
- c) előzetesen auditált elektronikus hírközlő eszköz útján, vagy
- d) az okiratmásolatokat és nyilatkozatokat magába foglaló jognyilatkozatokat is tartalmazó, az azokban foglalt információ változatlan visszaidézésére, a nyilatkozattevő személyének és a jognyilatkozat megtétele időpontjának azonosítására alkalmas, az ügyfél által a szolgáltató részére hozzáférhetővé tett elektronikus dokumentumok alapján.

6.2. Házastársak közötti ingatlan adás-vétel esetén a teljes vételár készpénzben történő megfizetése pénzmosás szempontjából kockázatos-e, bejelentési kötelezettséget von-e maga után?

A Pmt. Szabályzat 2.2. pont b) pont bd) alpontja, valamint a Pmt. Szabályzat mellékletének 3. pont 3.2. alpontja alapján ingatlan adásvétele esetén fokozott ügyfélátvilágítást megalapozó kockázati tényező, ha az eladó vagy a vevő elfogadható magyarázat nélkül – az észszerű mértékű foglalon kívül – a vételár készpénzben való megfizetéséhez ragaszkodik. Ez – eltérő szabály hiányában – független attól, hogy a felek között van-e, és ha igen, milyen rokoni kapcsolat. Ennek megfelelően ebben az esetben fokozott ügyfélátvilágításra van szükség.

Az ellenjegyző ügyvédnek, kamarai jogtanácsosnak ilyen esetben a Pmt. Szabályzat 4.1. pont d) alpontja [és a Pmt. 10. § (2) bekezdése] alapján az ügyfelet (illetve a felet) a készpénzben megfizetendő vételár forrására nézve nyilatkoztatnia szükséges, továbbá a nyilatkozat tartalmának valóságát az ügyfél, illetve a fél által rendelkezésre bocsátott okiratok megtekintésével ellenőrzi.

Ez azonban nem jelent automatikusan bejelentési kötelezettséget is. Ha az ügyfél (vagy a vele szerződő fél) a nyilatkozatot nem teszi meg, az igazoló dokumentumokat nem bocsátja rendelkezésre, az ügyvédi közreműködést a Pmt. Szabályzat 2.8. pontja alapján meg kell tagadni. Bejelentési kötelezettség csak akkor merül fel, ha a nyilatkozat, illetve az okiratok (illetve annak megtagadása) alapján pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény vagy körülmény merül fel.

6.3. Ingatlan adás-vétel esetén a vételárnak a piaci értéktől lényegesen eltérő megállapítása pénzmosás szempontjából kockázatos-e, bejelentési kötelezettséget von-e maga után?

A Pmt. Szabályzat 2.2. pont b) pont bd) alpontja, valamint a Pmt. Szabályzat mellékletének 3. pont 3.3. alpontja alapján ingatlan adásvétele esetén fokozott ügyfélátvilágítást megalapozó kockázati tényező, ha az ingatlan vételára feltűnően eltér a

helyben szokásos közismert ártól, ha annak az általános társadalmi megítélés szerint észszerű indoka nincsen.

Az ellenjegyző ügyvédnek, kamarai jogtanácsosnak ilyen esetben az ügyfelet (illetve a felet) a helyben szokásos közismert ártól való eltérés észszerű indokára nézve nyilatkoztatnia szükséges, továbbá a nyilatkozat tartalmának valóságát az ügyfél, illetve a fél által rendelkezésre bocsátott okiratok megtekintésével ellenőrzi.

Ez azonban nem jelent automatikusan bejelentési kötelezettséget is. Ha az ügyfél (vagy a vele szerződő fél) a nyilatkozatot nem teszi meg, az igazoló dokumentumokat nem bocsátja rendelkezésre, az ügyvédi közreműködést a Pmt. Szabályzat 2.8. pontja alapján meg kell tagadni. Bejelentési kötelezettség csak akkor merül fel, ha a nyilatkozat, illetve az okiratok (illetve annak megtagadása) alapján pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény vagy körülmény merül fel.

Természetesen az ügyvédnek nem kell ingatlan-értékbecslőnek lennie vagy illet igénybe vennie, de az általános társadalmi viszonyok alapján kirívó értékaránytalanságot nyilvánvalóan fel kell ismernie.

Ehhez még hozzá kell tenni azt is, hogy az ilyen ügyletben való közreműködés az Üttv. 1. § (5) bekezdésébe ütközik, és felvetheti az ügyvédi tevékenység gyakorlójának a fegyelmi és egyéb felelősségét is.

6.4. Ingatlan adásvételnél utalással letétbe helyezett vételár készpénzben való kifizetése pénzmosás szempontjából kockázatos-e, bejelentési kötelezettséget von-e maga után?

A Pmt. és a Pmt. Szabályzat célja e körben alapvetően a pénzeszközök forrásának azonosíthatósága. Ebben az esetben ennek a veszélye nem merül fel, így önmagában ez a körülmény nem veti fel a pénzmosás vagy terrorizmus finanszírozása gyanúját. és nem indokol fokozott ügyfélátvilágítást. Ezzel összhangban a Pmt. Szabályzat melléklete is csak a letét észszerű indok nélkül készpénzben való elhelyezését minősíti kockázati tényezőnek, és azt is csak annyian, amennyiben azt nem bankszámláról vették fel.

7. Az azonosítás és az ügyfélátvilágítás adminisztrációja

7.1. Ügyvédként, kamarai jogtanácsosként szükséges-e az azonosításról és ügyfélátvilágításról belső szabályzatot készítenem?

Az azonosításról – amennyiben az nem ügyfélátvilágítás keretében történik – belső szabályzatot nem kell elfogadni, de természetesen azt nem is tiltja semmi.

Az egyéni ügyvéd, az európai közösségi jogász, az egyszemélyes ügyvédi iroda, az egyszemélyes európai közösségi jogász iroda és a kamarai jogtanácsos esetében belső szabályzatnak főszabály szerint a Pmt. Szabályzat minősül³¹, így nekik az ügyfélátvilágításról és más Pmt.-s kötelezettségekről belső szabályzatot alkotniuk nem szükséges.

³¹ Pmt. Szabályzat 1.4. pont.

Ugyancsak nem kell belső szabályzatot alkotnia annak az ügyvédi irodának és európai közösségi jogász irodának, amelyik a Pmt. Szabályzatot belső szabályzatként fogadja el³². A fennmaradó esetekben a Pmt. végrehajtására szabályzatot kell készíteni³³.

7.2. Ügyvédként, kamarai jogtanácsosként szükséges-e „kijelölt személyt” bejelentenem?

A Pmt. alapján ugyan a szolgáltató köteles kijelölni egy vagy több személyt (a továbbiakban: kijelölt személy), aki a szolgáltató vezetőjétől, foglalkoztatottjától és segítő családtagjától érkező bejelentést a pénzügyi információs egységnek haladéktalanul továbbítja.

Egyéni ügyvédnek, egyszemélyes ügyvédi iroda (és európai közösségi jogász iroda) egyedüli tagjának, valamint kamarai jogtanácsosnak nem szükséges ilyen személyt kijelölnie, hiszen ő maga látja el – többek között – a bejelentéssel kapcsolatos feladatokat is. Többesemélyes ügyvédi (illetve európai közösségi jogász) iroda esetén a kijelölésre szükség van, és azt a területi kamaránál kell megtenni, ami történhet a belső szabályzat benyújtásával vagy a Pmt. Szabályzat belső szabályzatként történő elfogadása bejelentése során (lásd: 7.1. pont).

A pénzügyi ellenőrző egység (NAV) felé a bejelentést ugyanakkor az ügyvédi tevékenység gyakorlójának nem közvetlenül, hanem a területi ügyvédi kamara (által kijelölt személy) útján kell megtennie.

7.3. Szükséges-e azonosítási adatlapot aláíratnom az azonosított ügyféllel?

Nem. Egyrészt az adatok kezelése nem az ügyfél hozzájárulásán, hanem jogszabályi kötelezettségen alapul. Ennek megfelelően ahhoz nem kell az ügyfélnek hozzájárulnia. Másrészt az Üttv. 33. §-a csupán az adatok nyilvántartásba vételért írja elő, azt, hogy ezt az ügyfélnek is alá kell írnia, nem.

Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy az ügyfelet ne kellene az adatai kezeléséről a GDPR-nak megfelelő tájékoztatással ellátni úgy, hogy annak a megtörténte utólag ellenőrizhető legyen.

7.4. Szükséges-e nyilatkoztatnom a jogi személy ügyfél képviselőjét az ügyfélátvilágítás során arról, hogy a saját nevében jár-e el, és arról, hogy ki a tényleges tulajdonos?

A Pmt. és a Pmt. Szabályzat alapján az ügyfél képviselőjét arról, hogy a saját nevében jár-e el, elvileg már nem kell nyilatkoztatnia, de annak az alátámasztására, hogy nem más – így különösen a Pmt. 3. § 38. pont c) pontja szerinti – tényleges tulajdonos nevében jár el, indokolt lehet továbbra is.

A tényleges tulajdonosról csak abban az esetben kell a képviselőt nyilatkoztatni, ha

³² Pmt. Szabályzat 1.5. pont

³³ Afad tv. 21. § (3) bekezdés

a) a Pmt. 3. § 38. pont c) alpontja szerinti tényleges tulajdonos (azaz az a természetes személy, akinek megbízásából valamely ügyletet végrehajtanak, vagy aki egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol a természetes személy ügyfél tevékenysége felett)³⁴, vagy

b) egyébként a tényleges tulajdonos nyilvántartások (így különösen a tényleges tulajdonosi nyilvántartás) alapján nem azonosítható³⁵.

7.5. Mikor kell, és mikor lehet az azonosítás során megismert okmányokról másolatot készíteni, illetve megőrizni? [Pmt. 7. § (8) bekezdés, Pmt. Szabályzat 5.4. pont]

A Pmt. Szabályzat 5.4. pontja – összhangban a Pmt. 7. § (8) bekezdésével – alapján ügyfélátvilágítás esetén lehet és kell az okmányokról másolatot készíteni, azonban az okmányról való másolatkészítést mellőzni kell, illetve az elkészült másolatokat meg kell semmisíteni, ha az okmányok érvényességét JÜB-ölés útján ellenőrizzük. Azon esetekben, amikor azonosításra sor kerül, de ügyfélátvilágításra nem, nem kell, és nem is lehet az okmányokról másolatot készíteni, illetve megőrizni. Tekintettel arra, hogy nagyon szűk azon eseteknek a köre, amikor ügyfélátvilágításra igen, de JÜB-ölésre nem kerül sor (lásd 4.2. pont), ezért igencsak ritka az az esetkör is, amikor az okmányok másolására, illetve e másolatok megőrzésére sor kerül.

7.6. Minden azonosításról kell nyilvántartást vezetni?

Nem. Az Üttv. 33. § (1) bekezdése alapján az azonosított személyekről csak azokban az ügyekben kell nyilvántartást vezetni, ahol a jogi képviselet kötelező. Ezen ügyek köre szűkebb, mint azon ügyek köre, ahol az azonosítás kötelező, és nem esnek egybe az ügyfélátvilágítási kötelezettségekkel érintett ügyekkel sem.

Fontos hangsúlyozni ugyanakkor, hogy ez független az Üttv. 53. §-a szerinti ügynyilvántartási kötelezettségtől, ami valamennyi megbízás alapján ellátott ügyre, de értelemszerűen eltérő adattartalommal vonatkozik, és természetesen tartalmaz adatokat az azonosított ügyfelekről is.

7.7. Hogyan kell a JÜB-ölés eredményét megőrizni?

A JÜB-ölés eredményeként kapott választ elektronikus dokumentumként el kell menteni és ebben a formában kell megőrizni, azonban annak elkülönített kezelése immár nem szabályzati követelmény.³⁶

7.8. Milyen módon kell JÜB ügyfélazonosítót generálni?

A korábbi erre vonatkozó felesleges szabályozást a Kamara kezdeményezésére hatályon kívül helyezték. Ennek megfelelően bármilyen olyan azonosító megfelel, amellyel utólag

³⁴ Pmt. Szabályzat 2.2. pont ba) alpont és 4.1. pont c) alpont

³⁵ Pmt. Szabályzat 2.2. pont bc) alpont és 4.1. pont c) alpont

³⁶ Pmt. Szabályzat 5.10. pont

azonosítani lehet az ügyfelet (például az ügyvéd belső nyilvántartásában használt azonosítóval).

7.9. Más ügyvéd által eseti helyettesként végzett JÜB-ölés, illetve ügyfélátvilágítás esetén ki őrzi meg az ezzel kapcsolatos dokumentációt?

Mivel mind a két ügyvédnek utólag igazolnia kell tudni, hogy szabályosan járt el, mindkét ügyvédnek.

A jelen tájékoztató semmiféle kötelező erővel nem rendelkezik, arra ilyenként hivatkozni nem lehet.